

ШУМЕНСКИ УНИВЕРСИТЕТ

”ЕПИСКОП КОНСТАНТИН ПРЕСЛАВСКИ“

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

1. ИЗМЕРЕНИЯ НА КУЛТУРАТА

Същност на културата. Дефиниции. Съдържание. Образователни функции.

Концепции за културата: културен еволюционизъм; културен релативизъм; културен холизъм; социологически подход; дейностен подход; ценностен подход; култур-антропологически подход; игрови подход; семиотически подход; биосферен подход; ирационалистски подход. Типология на културите: материална и духовна култура, субкултура, контракултура.

Отношения между културите. Акултурация. Мултикултуралност на света. Глобална култура. Интеркултурност. Културна синхронизация

Проблемът за идентичността. Акултурация, личност, идентичност. Аз-концепция и културна идентичност. Йохари-модел за перцепция и рефлексия на междуличностните отношения. Модел за оценка на различията в училище "ASK".

2. ЕТНИЧНОСТ - ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ И ТЕОРИИ

Дефиниране на понятията етничност, етнос, етническа група, раса.

Теории за етничността: примордиалистка концепция; ...биосоциално роднинство; ...израз на рационален избор; ...израз на общи интереси; ... отговор на икономическия антагонизъм; ... форма на социална интеграция; мултидименсионална теория за етничността.

Отношения между етносите. Психоаналитични теории; теории за социалното учене; теория за етноцентризма; етническо съзнание и самосъзнание, теория за предразсъдъците, расизма и дискриминацията. Асимилационистки подход. Стратификационен подход: мнозинство и малцинствени етноси. Ресурсен подход: етнос и власт; етнос и култура; етнос и ресурси (етническа мобилизация); етнос и модернизация на обществото.

3. ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

Модели на интергрупов контакт. Политически режими и отношения с етносите: расистка, асимилационистка, либерално-плюралистична, корпоративна плюралистична система. Особенности на образованието при всеки от тях.

Мултикултурно и интеркултурно образование. Интеркултурното образование и правата на човека. Същност на интеркултурното образование. Основни цели и задачи. Съдържание, ценности, направления, аспекти на интеркултурното образование. Необходимост от изучаване на човешките права. Учебно съдържание. Принципи за подбор. Ефекти от интеркултурното образование.

4. ЕТНОПЕДАГОГИКА

Постмодерният дискурс в педагогиката. Термини, свързани с отношението педагогика-култура-етничност. Проблеми при конструирането на интеркултурната педагогика (етнопедагогиката). Етнопедагогиката и общата педагогика.

5. ИНТЕРКУЛТУРНА КОМПЕТЕНТНОСТ

Същност, значение. Училище и интеркултурна компетентност. Модели: на Милтън Бенет, на Кристин Бенет, AIDA модел.

6. ОБРАЗОВАНИЕ И КУЛТУРНА ДИФЕРЕНЦИАЦИЯ

Културна диференциация - същност, концепции. Теорията на Хеерт Хофстеде - измерения: властова (йерархична) дистанция, индивидуализъм, мъжественост, отношение към несигурността, времева ориентация. Теорията на Фонс Тромпенаарс - измерения: универ-

сализъм, индивидуализъм, емоционалност, специфичност, достижение, отношение към времето, отношение към обкръжаващата среда. Теорията на Клив Димък - измерения: разпределение на власт, групов ориентация, агресия, активност, създаване, отношения. Връзка на трите основни концепции.

Когнитивно развитие и културни различия. Когнитивен стил, среда и образование. Когнитивен стил и култура.

7. ФАМИЛНА ЕТНОПЕДАГОГИКА

Културните различия в семейната среда. Фамилни образователни култури: на послушанието и боя, на срама и почитанието, на дисциплината и отговорността, на свободата и самостоятелността.

Етно-религиозна структура на населението в България. Особености на семейното възпитание при основните етноси у нас.

8. МЕТОДИ ЗА РАБОТА В МУЛТИКУЛТУРНА СРЕДА

Методи за обучение: лекция, работа в малки групи, дискусия, дебати "за и против", казус, анализ на ситуации, ролева игра, брейнсторминг, симулация. Обучение "в различия". Игри: за запознанства, за коопериране, за социализиране, за упражняване на комуникацията «Аз-ти», за упражняване на чувствата «Аз-мен,самия», за предразсъдъци.

Култура и методи на обучение. Стиллове на обучение. Дидактически проблеми на работата с деца от малцинствата. Учителят и обучението на културно различни ученици.

9. ОБРАЗОВАНИЕ НА МАЛЦИНСТВАТА

Документи, регламентиращи образованието на малцинствата. Неравенство на шансовете в образованието. Образование и социална мобилност. Доминантни и дефаворизирани етноси. Проблеми при възпитанието на децата-роми. Билингвизъм и училище. Интеркултурни програми: съдържателно ориентирани, ученик-ориентирани, социално-ориентирани, програми семейство-училище.

10. УЧИТЕЛЯТ И ИНТЕРКУЛТУРНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

"Пигмалион-ефект" на етническа основа при учителите. Особености на работата с деца от малцинствата. Подготовка на учители за интеркултурно образование.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

- (1). Иванов,И. Диференциална педагогика. – Ш., 2002.
- (2). Иванов, И. Интеркултурно образование. Курс лекции. - Ш., 1999.
- (3). Иванов, И. Проблеми на методологията на изследванията в интеркултурното образование. - Ш.,2011.
- (4). Иванов, И. Теории за образованието.- Ш., 2004.

ДОПЪЛНИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА: (1). Иванов,И. Семейна педагогика. Ш., 1998. (2). Интеркултурно образование. Наръчник. Под ред. на Ал.Андонов и Пл. Макариев. С., 1996. (3). Ние-те. Кратък етнополитически речник. С., 1997. (4).Общности и идентичности. Ред. и съст. А.Кръстева. С.,1998. (5). Общности и идентичности в България. Ред. и съст. А.Кръстева. С.,1998. (6). Филипак, М. Образованието в условията на социален и културен плурализъм. - Компас,№1/2, 1993. (9). Хофстеде, Х. Култури и организации. Софтуер на ума. С., 2001.

Автор на програмата: проф. д-р ИВАН ИВАНОВ

ivanov1@mail.bg

<http://ivanpivanov.com>

ТЕМИ ЗА КУРСОВИ РАБОТИ

1. Аз-концепция и културна идентичност.
2. Акултурация и образование.
3. Билингвизъм и училище.
4. Глобална и локална култура и образование.
5. Етническо съзнание и самосъзнание.
6. Етнопедагогиката и общата педагогика.
7. Етноцентризъм и образование.
8. Интеркултурното образование и правата на човека.
9. Джохари-модел за перцепция и рефлексия на междуличностните отношения.
10. Когнитивен стил и културни различия в образованието.
11. Културна диференциация и образование.
12. Културните различия в семейната среда.
13. Модел за оценка на различията в училище "ASK".
14. Мултикултуралността на света и образованието.
15. Мултикултурно и интеркултурно образование.
16. Особенности на образованието при различните политически режими.
17. Особенности на работата с деца от малцинствата.
18. Особенности на семейното възпитание при основните етноси у нас.
19. От културен еволюционизъм към културен релативизъм.
20. Отношения между културите и образование.
21. Предразсъдъците, расизмът и дискриминацията в образованието.
22. Проблеми при възпитанието на децата-роми.
23. Психоаналитични теории за отношенията между етносите.
24. Училище и интеркултурна компетентност.

ИЗИСКВАНИЯ:

- Обем - 8-10 стандартни маш. стр. (14-16000 знака).
- Да е написана на WORD под Windows.
- Структура: титулна страница (заглавие, автор, дисциплина), увод (до 1 стр.), същинска част, заключение (до 1 стр.), цитирана литература.
- Начин на предаване: по E-mail: **ivanov1@mail.bg**, или на CD, или отпечатана на хартия.